

לבריות והצלחת

שמואל בן זכריה וקלרה אידל. מרים בת יהושע ומרתא
 פתחיה בן יאיר וחנה. חגית בת שמואל ומרים
 וילדיהם דרור הלל ואשר יש'
 עודד בן שמואל ומרים. מעין בת אפרים ואורלי
 וילדיהם ידידיה רננה שירה אמונה
 רועי בן משה ושרה. תמר בת שמואל ומרים
 לרפואת חיים שמואל בן סימה
 לעילוי נשמת פרל בת רבקה ע"ה

לעילוי נשמת

אלישבע שולביץ ע"ה בת יבלחט"א יעקב אליהו ושרה הורביץ

לעילוי נשמת

הבחור שמואל אלעזר ז"ל בן יבלחט"א נתן ואביבה הורביץ

דברים הטעונים תנופה [ולא הגשה]

המשך

ו-ז. (א) **שתי הלחם הבאים בעצרת.** (ב) **כבשי**

שלמי ציבור של עצרת.

שתי הלחם הבאים בעצרת, וכבשי שלמי ציבור של עצרת, טעונים תנופה יחד בעוד הכבשים חיים, שנאמר, "מִמּוֹשְׁבֵיכֶם תָּבִיאוּ לֶחֶם תְּנוּפָה ... וְהִקְרַבְתֶּם עַל הַלֶּחֶם שְׁבַעַת כְּבָשִׁים תְּמִימִם בְּנֵי שָׁנָה וּפְרֹן בָּקָר אֶחָד וְאֵילָם שְׁנָיִם יִהְיוּ עֲלֶיהָ לֵה'. ... וְעֲשִׂיתֶם שְׁעִיר עִזִּים אֶחָד לַחֲטָאת וּשְׁנֵי כְּבָשִׁים בְּנֵי שָׁנָה לְזִבַח שְׁלָמִים. וְהִנִּיף הַכֹּהֵן אֹתָם עַל לֶחֶם הַבְּפוּרִים תְּנוּפָה לִפְנֵי ה' עַל שְׁנֵי כְּבָשִׁים קֹדֶשׁ יִהְיוּ לֵה' לַכֹּהֵן". [ולהלן יתבאר בעזה"י, שהכבשים טעונים תנופה נוספת, אחר השחיטה].

ונחלקו חכמים, איך היו מונחים שתי הלחם והכבשים בשעה שהניפום יחד.

לדעת תנא קמא – אין ללמוד דין זה מתוך הכתובים, כי כתוב אחד אומר, "עַל לֶחֶם הַבְּפוּרִים", משמע שהלחם למטה, וכתוב שני אומר, "עַל שְׁנֵי כְּבָשִׁים", משמע שהכבשים למטה, ולפיכך, **יש ללמוד בבניין אב, שהלחם על הכבשים**, שכן מצינו גם בקרבנות המילואים, שנאמר בהם, "וּמָסַל הַמִּצּוֹת אֲשֶׁר לִפְנֵי ה' לָקַח חֶלֶת מִצָּה אַחַת וְחֶלֶת לֶחֶם שְׁמֹן אַחַת וְרָקִיק אֶחָד וַיִּשֶׂם עַל הַחֲלָבִים וְעַל שׁוֹק הַיָּמִין". [וכן דעת התנא של משנתנו].

ולדעת רבי יוסי בן המשולם – הכבשים היו למעלה, שנאמר, "עַל לֶחֶם הַבְּפוּרִים", ומה שנאמר "עַל שְׁנֵי כְּבָשִׁים", לא בא ללמד כיצד היו בשעת התנופה, אלא ללמד שהתנופה היתה רק על שני כבשי השלמים, ולא על שבעת כבשי העולה.

ולדעת חנינא בן חכינאי – יש לקיים את שני הכתובים הללו, "עַל לֶחֶם הַבְּפוּרִים", ו"עַל שְׁנֵי כְּבָשִׁים", באופן הזה, **שמשיב את הכבשים על צידיהן**, באופן שירכותיהן זו על זו, [שהשוכב על צידו רגלו אחת מונחת על רגלו השניה], **ונותן את הלחם בין ירכותיהן**, וכך נמצא שהלחם על הירכים התחתונות, והירכים העליונות על הלחם. [ורבי חולק על כך כי אין זה דרך כבוד לתת את הלחם בין הירכים ואפילו לפני מלך בשר ודם אין עושים כן וכל שכן לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה].

ולדעת רבי – מניף את הלחם ואת הכבשים כשהם זה בצד זה, כי לדעתו "על", פירושו סמוך, [כמו שכתוב, "וְסִפַּת עַל הָאָרוֹן אֶת הַפָּרֶכֶת", ואין הפרוכת על הארון, אלא סמוכה לו], ואם כן, כשהלחם והכבשים זה בצד זה, מתקיימים שני המקראות, שהלחם [על=] סמוך לכבשים, והכבשים [על=] סמוכים ללחם.

אופן התנופה

נאמר בקרבנות המילואים, "אֲשֶׁר הוֹנֵף וְאֲשֶׁר הוֹרֵם", מלמד שיש להניפם, כלומר להוליד ולהביא, [=לרחק מגופו ולחזור ולקרוב], וכן להרים, כלומר להעלות [=להגביה] ולהוריד. ומבואר במשנה שמקום התנופה בכל העזרה ואפילו במזרחה.

לדעת רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן – מוליד ומביא למי שהרוחות שלו. מעלה ומוריד למי שהשמים והארץ שלו.

במערבא מתנו הכי אמר רב חמא בר עוקבא אמר רבי יוסי בר רבי חנינא –

מוליד ומביא [לצפון ודרום ומזרח ומערב], כדי לעצור רוחות רעות [הבאות מארבעה רוחות], מעלה ומוריד כדי לעצור טללים רעים, [הבאים מלמעלה למטה]. [ומכאן למד רבי יוסי בר אבין, ששיירי מצווה מעכבים את הפורענות, שכן התנופה אינה

אלא שיירי מצווה, שאינה מעכבת את הכשר הקרבן, והעושה אותה עוצר רוחות רעות וטללים רעים].

- רש"י מפרש, שכן הדין בכל התנופות האמורות בסוגיה, שיש להוליך ולהביא להעלות ולהוריד.

- אבל התוס' כתבו, שיתכן שלא בכל התנופות עושים כן, אלא דווקא בתנופה של [מנחת העומר], ושתי הלחם של עצרת, [וכן לולב], משום [שבפסח נידונים על התבואה], ובעצרת על פירות האילן [ובחג הסוכות על המים].

אופן נענוע הלולב

לדעת רבה, הנוטל את הלולב, צריך להניפו באופן הנ"ל, כלומר מוליך ומביא מעלה ומוריד.

וכן עשה רב אחא בר יעקב, והיה מורה באצבעו ואומר, הרי אלו חיצים בעיניו של השטן, [כי עוצר את הפורענות], אולם אין לומר כן, כי האומר כן גורם לשטן להתגרות בו.

דון מינה ומינה או דון מינה ואוקי באתרא

כשפרשה אחת למדה דבר מחבירתה, נחלקו חכמים, האם תעמיד את הדבר הלמד במקומו החדש, בתורת מה שהיה עומד במקום שלמדתו משם, כי מאחר שלמדתו ממנו, על כרחך ממנו תחזור ותלמדנו לכל משפטו, [=דון מינה ומינה]. או לאחר שלמדתו משם והבאתו לכאן, העמידהו כאן בתורת שאר דברים המפורשים כאן [=דון מינה ואוקי באתרה].

תנופת כבשי שלמי ציבור לאחר שחיטה

כבר נתבאר [לעיל אות ו-ז], שיש להניף את כבשי שלמי ציבור בעודם חיים יחד עם שתי הלחם. וכמו כן נתבאר [בדף ס"א אות ד-ה] שיש להניף את אימורי השלמים והחזה והשוק אחר שחיטתם.

ולדברי הכל יש ללמוד בבניין אב שכשם ששלמי יחיד טעונים תנופה אחר השחיטה גם שלמי ציבור טעונים תנופה אחר השחיטה [ונמצא שיש בהם שתי תנופות אחת מחיים ואחת אחר שחיטה].

לדעת רבי – תנופת שלמי ציבור אחר שחיטה היא כתנופתם מחיים כלומר **כשהם שלמים**.

ולדעת חכמים – תנופת שלמי ציבור אחר שחיטה, היא כתנופת שלמי יחיד אחר שחיטה, כלומר **החלב והחזה והשוק בלבד**.

- **לדברי רב חסדא או רב המנונא**, נחלקו בזה, שלדעת רבי, הכלל הוא, **דון מינה ואוקי באתרא**,

כלומר אחר שלמדנו ששלמי ציבור טעונים תנופה אחר שחיטה כשלמי יחיד, תהא תנופה זו בשלמי ציבור כתנופה המפורשת בהם מחיים, כלומר כשהם שלמים. ולדעת חכמים, הכלל הוא, **דון מינה ומינה**,

כלומר אחר שלמדנו ששלמי ציבור טעונים תנופה אחר שחיטה כשלמי יחיד, תהא התנופה הזו ממש כתנופת שלמי יחיד, כלומר חלבים וחזה ושוק.

- **ולדברי רב פפא**, **הכל מודים** שהכלל הוא **דון מינה ומינה**, ואף על פי כן, **לדעת רבי תנופת שלמי ציבור היא כשהם שלמים**, והטעם לכך, כי רק באופן הזה תהא תנופתם דומה לתנופת שלמי יחיד, שמהם היא למדה, כי תנופת שלמי יחיד היא כל החלקים הניתנים לגבוה ולכהן, והוא הדין לתנופת שלמי ציבור, שתהא בכל החלקים הניתנים לגבוה ולכהן, ולכן תהא תנופתם כשהם שלמים, כי הם ניתנים לכהן בלא חלק לבעלים, [שלא כשלמי יחיד שרק החזה והשוק ניתנים לכהן].

- **ולדברי רבינא**, **הכל מודים** שהכלל הוא **דון מינה ואוקי באתרא**, ואף על פי כן, **לדעת חכמים** אין תנופת שלמי ציבור אחר שחיטה אלא חלבים וחזה ושוק, כי באמת אין התנופה הזו למדה בבניין אב משלמי יחיד, [שאז יש לך לדון מינה, ולאוקי באתרא כתנופתם מחיים], אלא היא למדה מריבוי האמור בתנופת חלבים וחזה ושוק של שלמי יחיד, [כפי אַת חֲזָה הַתְּנוּפָה וְאֵת שׁוֹק הַתְּרוּמָה לְקַחְתִּי מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שְׁלָמֵיהֶם], נאמר

שלמים בלשון רבים, ללמד על שלמי ציבור, שגם מהם יש להניף חלבים חזה ושוק, ואם כן, הרי זה כאילו מפורש בהם שתנופתם אחר שחיטה, היא חלבים וחזה ושוק.

שלמי יחיד, שמהם היא למדה, כי תנופת שלמי יחיד היא כל החלקים הניתנים לגבוה ולכהן, והוא הדין לתנופת שלמי ציבור, שתהא בכל החלקים הניתנים לגבוה ולכהן, ולכן תהא תנופתם כשהם שלמים, כי הם ניתנים לכהן בלא חלק לבעלים, [שלא כשלמי יחיד שרק החזה והשוק ניתנים לכהן].

- **ולדברי רבינא**, **הכל מודים** שהכלל הוא **דון מינה ואוקי באתרא**, ואף על פי כן, **לדעת חכמים** אין תנופת שלמי ציבור אחר שחיטה אלא חלבים וחזה ושוק, כי באמת אין התנופה הזו למדה בבניין אב משלמי יחיד, [שאז יש לך לדון מינה, ולאוקי באתרא כתנופתם מחיים], אלא היא למדה מריבוי האמור בתנופת חלבים וחזה ושוק של שלמי יחיד, [כפי אַת חֲזָה הַתְּנוּפָה וְאֵת שׁוֹק הַתְּרוּמָה לְקַחְתִּי מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שְׁלָמֵיהֶם], נאמר

שלמים בלשון רבים, ללמד על שלמי ציבור, שגם מהם יש להניף חלבים חזה ושוק, ואם כן, הרי זה כאילו מפורש בהם שתנופתם אחר שחיטה, היא חלבים וחזה ושוק.

שלמי יחיד, שמהם היא למדה, כי תנופת שלמי יחיד היא כל החלקים הניתנים לגבוה ולכהן, והוא הדין לתנופת שלמי ציבור, שתהא בכל החלקים הניתנים לגבוה ולכהן, ולכן תהא תנופתם כשהם שלמים, כי הם ניתנים לכהן בלא חלק לבעלים, [שלא כשלמי יחיד שרק החזה והשוק ניתנים לכהן].

- **ולדברי רבינא**, **הכל מודים** שהכלל הוא **דון מינה ואוקי באתרא**, ואף על פי כן, **לדעת חכמים** אין תנופת שלמי ציבור אחר שחיטה אלא חלבים וחזה ושוק, כי באמת אין התנופה הזו למדה בבניין אב משלמי יחיד, [שאז יש לך לדון מינה, ולאוקי באתרא כתנופתם מחיים], אלא היא למדה מריבוי האמור בתנופת חלבים וחזה ושוק של שלמי יחיד, [כפי אַת חֲזָה הַתְּנוּפָה וְאֵת שׁוֹק הַתְּרוּמָה לְקַחְתִּי מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שְׁלָמֵיהֶם], נאמר

שלמים בלשון רבים, ללמד על שלמי ציבור, שגם מהם יש להניף חלבים חזה ושוק, ואם כן, הרי זה כאילו מפורש בהם שתנופתם אחר שחיטה, היא חלבים וחזה ושוק.

שלמי יחיד, שמהם היא למדה, כי תנופת שלמי יחיד היא כל החלקים הניתנים לגבוה ולכהן, והוא הדין לתנופת שלמי ציבור, שתהא בכל החלקים הניתנים לגבוה ולכהן, ולכן תהא תנופתם כשהם שלמים, כי הם ניתנים לכהן בלא חלק לבעלים, [שלא כשלמי יחיד שרק החזה והשוק ניתנים לכהן].

- **ולדברי רבינא**, **הכל מודים** שהכלל הוא **דון מינה ואוקי באתרא**, ואף על פי כן, **לדעת חכמים** אין תנופת שלמי ציבור אחר שחיטה אלא חלבים וחזה ושוק, כי באמת אין התנופה הזו למדה בבניין אב משלמי יחיד, [שאז יש לך לדון מינה, ולאוקי באתרא כתנופתם מחיים], אלא היא למדה מריבוי האמור בתנופת חלבים וחזה ושוק של שלמי יחיד, [כפי אַת חֲזָה הַתְּנוּפָה וְאֵת שׁוֹק הַתְּרוּמָה לְקַחְתִּי מֵאֵת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִזִּבְחֵי שְׁלָמֵיהֶם], נאמר

שלמים בלשון רבים, ללמד על שלמי ציבור, שגם מהם יש להניף חלבים חזה ושוק, ואם כן, הרי זה כאילו מפורש בהם שתנופתם אחר שחיטה, היא חלבים וחזה ושוק.

שלמי יחיד, שמהם היא למדה, כי תנופת שלמי יחיד היא כל החלקים הניתנים לגבוה ולכהן, והוא הדין לתנופת שלמי ציבור, שתהא בכל החלקים הניתנים לגבוה ולכהן, ולכן תהא תנופתם כשהם שלמים, כי הם ניתנים לכהן בלא חלק לבעלים, [שלא כשלמי יחיד שרק החזה והשוק ניתנים לכהן].

ח. מנחת העומר.

מנחת העומר טעונה תנופה, שנאמר בה, "וְהִנִּיף אֶת הָעֹמֶר לִפְנֵי ה' לְרֹצְצֵיכֶם מִמִּחֶרֶת הַשַּׁבָּת יְנִיפְנוּ הַכֹּהֵן".

ט. מנחת קנאות.

מנחת קנאות טעונה תנופה, שנאמר בה, "וְלָקַח הַכֹּהֵן מִיַּד הָאִשָּׁה אֶת מִנְחַת הַקְּנָאת וְהִנִּיף אֶת הַמִּנְחָה לִפְנֵי ה' וְהִקְרִיב אֹתָהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ".

ומנחות אלו הטעונות גם תנופה וגם הגשה, התנופה קודמת להגשה, שנאמר במנחת סוטה, "וְהִנִּיף אֶת הַמִּנְחָה", ואחר כך "וְהִקְרִיב אֹתָהּ אֶל הַמִּזְבֵּחַ".

לחם הפנים ומנחת נסכים אינם טעונים תנופה [ולא הגשה].

עוד דברים הטעונים תנופה [מחיים]

י-יא. אשם מצורע טעון תנופה מחיים עם לוג השמן.

אשם מצורע ולוג שמן שלו טעונים תנופה שנאמר, "וְלָקַח הַכֹּהֵן אֶת הַכֶּבֶשׂ הָאֶחָד וְהִקְרִיב אֹתוֹ לְאֲשָׁם וְאֶת לֶג הַשֶּׁמֶן וְהִנִּיף אֹתָם תְּנוּפָה לִפְנֵי ה'".

שלושה מינים טעונים שלוש מצוות

לדברי רבי שמעון, בכל אחד משלושת הקרבנות הללו: (א) שלמי יחיד. (ב) שלמי ציבור. (ג) אשם מצורע. יש שתיים מתוך שלוש המצוות הבאות:

(א) סמיכה. (ב) תנופה מחיים. (ג) תנופה אחר שחיטה.

שלמי יחיד יש בהם – (א) סמיכה. (ג) תנופה אחר שחיטה. ואין בהם (ב) תנופה מחיים. [ואף שלעניין סמיכה, שלמי יחיד חמורים משלמי ציבור, ששלמי יחיד טעונים סמיכה ככל קרבנות יחיד, ושלמי ציבור אינן טעונים סמיכה, אין ללמוד בקל וחומר, שיהיו שלמי יחיד טעונים תנופה מחיים כשלמי ציבור, כי נאמר בתנופת שלמי ציבור מחיים, "וְהִנִּיף הַכֹּהֵן אֹתָם", אותם דווקא יניף ולא אחרים, למעט שלמי יחיד].

שלמי ציבור יש בהם – (ב) תנופה מחיים. (ג) תנופה אחר שחיטה. ואין בהם (א) סמיכה. [ואף שלעניין תנופה מחיים, שלמי ציבור חמורים משלמי יחיד, ששלמי ציבור טעונים תנופה מחיים, ושלמי יחיד אינם טעונים תנופה מחיים, אין ללמוד בקל וחומר, שיהיו שלמי ציבור טעונים סמיכה כשלמי יחיד, כי הלכה למשה מסיני שרק בשני קרבנות ציבור יש סמיכה והם פר העלם דבר של ציבור ושעיר המשתלח].

אשם מצורע יש בו – (א) סמיכה. (ב) תנופה מחיים. ואין בו (ג) תנופה אחר שחיטה. [ואף שלעניין תנופה מחיים, אשם מצורע חמור משלמי יחיד, שאשם מצורע טעון תנופה מחיים, ושלמי יחיד אינם טעונים תנופה מחיים, אין ללמוד בקל וחומר, שיהא אשם מצורע טעונים תנופה אחר שחיטה כשלמי יחיד, כי נאמר בתנופת שלמי יחיד אחר שחיטה, "לְהִנִּיף אֹתוֹ", אותו דווקא יניף ולא אחרים, למעט אשם מצורע].

אלו שאחרים מניפים עליהם

תנו רבנן: חמשה שהביאו קרבן אחד, אחד מניף על ידי כולם. והאשה, כהן מניף על ידה. וכן השולח קרבנותיו ממדינת הים, כהן מניף על ידו.

© כל הזכויות שמורות י.א.ה.
bekitsur1@gmail.com

[לרכישת ספרי בקיצור באתר אמזון](#)

תרומות והנצחות:

הורביץ. בנק פאגי (52). סניף 183. חשבון 654248

[פתרון לבעלי חשבונות מוגבלים](#)